

REKENHOF

Hervorming van de vennootschapsbelasting

Wet van 24 december 2002

Evaluatie van de budgettaire neutraliteit

Rapport betreffende de evaluatie

Vastgesteld in algemene vergadering van 1 maart 2006

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Grote lijnen van de evaluatiemethode
3. Gegevens geleverd door de FOD Financiën en macro-economisch model
4. Berekening van de effecten van de maatregelen
5. Invloed van de DBI-af trek in ongewijzigd regime
6. Resultaten van de toetsingen: $\text{Diff}_{\text{basis}}$ en $\text{Diff}_{\text{detail}}$
7. Besluit

BIJLAGEN

Gegevens van de administratie (aanslagjaar 2004, toestand op 30.06.2005)

- A1 Algemene gegevens /aggregaten
- A2 Aggregaten maatregelen hervorming
- A3 Aggregaten maatregelen buiten hervorming
- A4 Omrekenfactor toestand op 30 juni (aj+1) / 31 december (aj +2)
- A5 Verdeling over de schijven: aantal vennootschappen en belastbare grondslag
- A6 Overige gegevens FOD Financiën
- A7 Macro-economisch model
- A8 Ontvangstverhogende en –verlagende maatregelen

Berekeningen

- B1 Gemiddelde tarieven, opbrengst macro-economisch model, reële opbrengst
- B2 Tariefeffect
- B3 Effecten maatregelen hervorming
- B4 Effecten maatregelen buiten hervorming ($\text{Diff}_{\text{basis}}$)
- B5 Effecten maatregelen buiten hervorming ($\text{Diff}_{\text{detail}}$)
- B6 Controle belastbare grondslag ongewijzigd regime zonder DBI-af trek
- B7 $\text{Diff}_{\text{basis}}$ en $\text{Diff}_{\text{detail}}$
- B8 $\text{Diff}_{\text{detail}} / (B_0 \times t_0)$ en $\text{Diff}_{\text{detail}} / B_n$ voor DBI_{b_0} in interval (90-110%) van de richtwaarde

1 Inleiding

De wet van 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken, heeft het Rekenhof met een evaluatieopdracht belast inzake de budgettaire neutraliteit van de maatregelen van de belastinghervorming.

De hervorming van de vennootschapsbelasting bestaat uit een aantal belastingverlagende maatregelen, waarvan de belangrijkste de verlaging van de belastingtarieven is, en uit een aantal maatregelen die de belastingverlagende effecten moeten compenseren. Die compenserende maatregelen zijn grotendeels grondslagverhogende maatregelen. Daarnaast is ook voorzien in compenserende maatregelen die niet ingrijpen in de belastinggrondslag maar die wel tot hogere ontvangsten aanleiding geven.

Het Rekenhof heeft in samenspraak met de administratie een methode opgesteld voor de evaluatie van de budgettaire neutraliteit. Die evaluatiemethode is uiteengezet in zijn *Rapport betreffende de evaluatiemethode*, dat ook de technische kaarten bevat die per maatregel de regelgeving, de fiscaal-technische aspecten, de berekening van de effecten en de gehanteerde variabelen en gegevens vermelden. Dat rapport werd op 7 juli 2005 naar de Kamer van Volksvertegenwoordigers en naar de Minister van Financiën gestuurd.

Voor de concrete uitvoering van zijn evaluatieopdracht is het Rekenhof aangewezen op de informatie waarover de administratie beschikt. De cijfergegevens en de berekende effecten die de FOD Financiën aan het Rekenhof dient te bezorgen zijn vastgesteld in de nota d.d. 15 juni 2005 van de heer Philippe Jacquij, Administrateur van de grote ondernemingen, die door de Minister van Financiën is aangewezen als gedelegeerde contactambtenaar. Eveneens heeft de Studie- en Documentatiedienst van de FOD Financiën een macro-economisch model van de vennootschapsbelasting opgesteld voor de berekening van de belastingopbrengst zonder de hervorming.

Zoals met de administratie was overeengekomen is de huidige evaluatie, die het aanslagjaar 2004 betreft, gebaseerd op de cijfers die de toestand weergeven op 30 juni 2005. De gedelegeerde contactambtenaar heeft die gegevens aan het Rekenhof voorgelegd met brieven van 5 oktober en 25 november 2005.

Onderhavig rapport over de evaluatie van de budgettaire neutraliteit is ingedeeld als volgt :

- herinnering aan de grote lijnen van de evaluatiemethode
- toelichting bij de gegevens van de administratie en het macro-economisch model
- toelichting bij de berekening van de effecten
- invloed van de DBI-af trek in ongewijzigd regime
- resultaten van de toetsingen: $Diff_{basis}$ en $Diff_{detail}$
- besluit

In bijlage zijn tabellen met de gegevens van de administratie (bladen A1-A8) en de berekeningen van de effecten en van andere significante grootheden opgenomen (bladen B1-B8). Tenzij anders vermeld zijn alle bedragen uitgedrukt in euro. De berekeningen werden wel uitgevoerd met niet afgeronde bedragen; het afgedrukte cijfer van de eenheden kan dus licht verschillen van het berekende cijfer. In de tabellen zijn de maatregelen van de hervorming en buiten hervorming genummerd zoals in het *Rapport betreffende de evaluatiemethode*; het is ook het nummer van de technische kaart.

2 Grote lijnen van de evaluatiemethode¹

In het rapport over de methode werd uiteengezet dat in eerste instantie abstractie wordt gemaakt van de maatregelen van de hervorming die geen invloed hebben op de belastbare grondslag (dit zijn de ontvangstverhogende maatregelen). De budgettaire neutraliteit wordt dan geëvalueerd door de opbrengst die in het regime van de hervorming (nieuw regime) wordt bekomen te vergelijken met de opbrengst die zou worden bekomen indien de hervorming niet had plaatsgevonden (ongewijzigd regime).

De opbrengsten die worden vergeleken zijn die van een zelfde aanslagjaar, zodat de meting niet wordt verstoord door conjuncturele parameters als inflatie en economische groei. Eveneens moet de invloed van de maatregelen buiten hervorming die gelijktijdig in werking treden worden geneutraliseerd.

De toetsing van de gelijkheid van de opbrengst in nieuw en ongewijzigd regime gebeurt op twee van mekaar onafhankelijke manieren. In de eerste toetsing wordt de belastingopbrengst in het nieuwe regime vergeleken met de belastingopbrengst zonder de hervorming die is berekend met het macro-economisch model van de vennootschapsbelasting. In de tweede toetsing worden de effecten van de belastingverhogende maatregelen afgewogen tegen de effecten van de belastingverlagende maatregelen.

De gelijkheid van opbrengst in nieuw en ongewijzigd regime kan immers op twee manieren worden uitgedrukt: in de vorm van een *basis*gelijkheid en van een *gedetailleerde* gelijkheid. Uit de gelijkheden zijn vervolgens respectievelijk de grootheden $Diff_{basis}$ en $Diff_{detail}$ afgeleid, die elk het verschil voorstellen tussen de opbrengst in nieuw regime en in ongewijzigd regime.

Uitspraak over de budgettaire neutraliteit is dan slechts mogelijk indien de meting van de grootheden $Diff_{basis}$ en $Diff_{detail}$ een vergelijkbaar resultaat opleveren. Bij de uiteindelijke beoordeling moet vervolgens bij $Diff_{detail}$ (het meest nauwkeurige resultaat in termen van opbrengst) ook het effect van de ontvangstverhogende maatregelen in rekening worden gebracht.

In het licht van de concrete resultaten die uit de cijfers van het aanslagjaar 2004 voortvloeien behoeft de evaluatie nog volgende voorafgaande preciseringen.

De belastingverhogende maatregel 12, *Wijziging van het stelsel van de definitief belaste inkomsten* (DBI) blijkt een onverwacht groot effect te sorteren². Dit effect wordt sterk bepaald door de DBI-af trek in ongewijzigd regime, een grootheid die zowel in de meting van $Diff_{basis}$ als van $Diff_{detail}$ een rol speelt. De belangrijke gevolgen daarvan voor de evaluatie worden behandeld in punt 5.

Voor de ontvangstverhogende maatregelen 5, *Tegengaan misbruik rechtspersoonlijkheid*³ en 6, *Bestrijding kasgeldvennootschappen* (aspect inningen) leverden de voorgenomen berekeningswijzen onmogelijke resultaten op (negatieve bedragen). Voor deze maatregelen zijn bijgevolg geen resultaten opgenomen.

¹ Cf. de punten 5 en 6 van het *Rapport betreffende de evaluatiemethode*.

² Onverwacht groot in vergelijking met de raming van de *ex-ante* evaluatie, zowel in absoluut bedrag als in relatief belang t.o.v. het tariefffect en het effect van de *Aanpassing van het afschrijvingsstelsel voor niet-KMO vennootschappen* die als maatregelen met de grootste impact stonden gecatalogeerd.

³ Een versterkte bestrijding van de misbruiken rechtspersoonlijkheid uit zich voornamelijk in een intensifiëring van de behandeling van bezwaarschriften met minder terugbetalingen, stuiting van verjaringen en een stijging van het aantal akkoorden afgesloten met de belastingplichtigen. Deze indirecte effecten op de inningen zijn evenwel niet apart meetbaar.

De enig overblijvende ontvangstverhogende maatregel 9, *10% roerende voorheffing op liquidatieboni* blijkt een relatief verwaarloosbaar effect te sorteren. Dat is ook het geval voor de ontvangstverlagende maatregel 3, *Vrijstelling van belastingverhoging indien geen of onvoldoende voorafbetalingen*. Deze maatregelen zullen bij de evaluatie buiten beschouwing worden gelaten; de gegevens en de effecten zijn wel ter informatie opgenomen.

3 Gegevens geleverd door de FOD Financiën en macro-economisch model

Een afdruk van de fiscale statistiek⁴ van het aanslagjaar 2004, toestand op 30 juni 2005, en een eerste reeks gegevens werden aan het Rekenhof voorgelegd met brief van 5 oktober 2005. Bijkomende gegevens en toelichtingen die het Rekenhof had gevraagd werden hem bezorgd met brief van 25 november 2005. De Studie- en Documentatiedienst heeft met het macro-economisch model een eerste berekening van de belastbare grondslag in ongewijzigd regime opgemaakt op 27 mei 2005; een gecorrigeerde versie werd voorgelegd op 15 juli 2005.

Alle gegevens en enkele voorbereidende berekeningen die nodig zijn voor de evaluatie werden in tabellen (Excel-rekenbladen) ingebracht waarvan afdrukken in bijlage zijn gevoegd (bladen A1-A8).

A1-A3 *Algemene gegevens en aggregaten maatregelen hervorming en buiten hervorming*

De meeste gegevens zijn aggregaten die zijn betrokken uit de fiscale statistiek. Een aggregaat (gesymboliseerd als [xxx]) is de sommatie over alle aangiften, c.q. over alle aangiften die aan een selectievoorwaarde voldoen, van de bedragen uit de aangiften met code (xxx), telkens uitgesplitst tussen vennootschappen met verlaagd opklimmend tarief en vennootschappen met basistarief.

A4 *Omrekenfactor toestand op 30 juni (aj+1)/31december (aj+2)*

Alle cijfers van de administratie hebben betrekking op de toestand per 30 juni 2005; daarentegen geven de grootheden van het macro-economisch model de berekende toestand weer op het einde van de wettelijke aanslagtermijn van drie jaar, i.e. 31 december 2006 (aanslagjaar+2). Voor de vergelijkbaarheid dienen ofwel de cijfers van de administratie te worden geëxtrapoleerd naar de toestand op 31 december 2006⁵, ofwel moet het macro-economisch model worden gereduceerd naar de toestand op 30 juni 2005. Voor de eenvoud en om te vermijden dat fouten worden uitvergroot, is geopteerd voor de tweede oplossing. De *omrekenfactor jun/dec* wordt berekend als het rekenkundig gemiddelde van de omrekenfactoren die reëel zijn vastgesteld voor de aanslagjaren 1999-2002⁶.

A5 *Verdeling over de schijven: aantal vennootschappen en belastbare grondslag*

Uit de fiscale statistiek van de aanslagjaren 2003 en 2004 heeft de administratie een tabel samengesteld met per tariefschijf het aantal vennootschappen met een belastbare grondslag die reikt tot in die schijf, evenals de som van de integrale belastbare grondslagen van die vennootschappen. Uit die gegevens zijn de *totale belastbare grondslagen per schijf* afgeleid die voor de berekening van de gemiddelde tarieven en van het tariefeffect worden gebruikt.

⁴ De gegevens per code uit de aangiften van de vennootschappen, uit de gegevensborderellen en uit het formulier 276 U van de investeringsaftrek worden verzameld in een databank. Dit geheel van gegevens wordt de fiscale statistiek genaamd.

⁵ Zoals oorspronkelijk vooropgesteld. Cf. *Rapport betreffende de evaluatiemethode*, blz. 19.

⁶ 2002 is het laatste aanslagjaar waarvoor de toestand op 31 december (aanslagjaar+2) bekend was toen de berekeningen werden uitgevoerd.

A6 *Overige gegevens FOD Financiën*

Bevat de gegevens betreffende enkele maatregelen die de administratie heeft verzameld uit andere bronnen dan de fiscale statistiek⁷. Van maatregel 11 *Aanpassing afschrijvingsstelsel voor niet-KMO* worden de stappen in de berekening van de grondslagverhoging samengevat, waaronder een vermindering met 30% die als veiligheidsmarge is ingebouwd.

A7 *Macro-economisch model*

Deze tabel geeft de uitkomsten van het macro-economisch model: het resultaat van de derde bewerking, de aftrekken van de vierde (DBI), de vijfde (vorige verliezen) en de zesde bewerking (investeringsaftrek) en het betrouwbaarheidsinterval van deze grootheden, dit zijn de onder- en bovengrenzen waarbinnen met een waarschijnlijkheid van 95% de werkelijke waarde ligt. Na toepassing van de correctiefactoren bekomt men de richtwaarden voor de belastbare grondslag en de DBI-aftrek in ongewijzigd regime, toestand op 31 december 2006. Met de omrekenfactor worden de richtwaarden omgerekend naar de toestand op 30 juni 2005.

A8 *Ontvangstverhogende en –verlagende maatregelen*

De gegevens en de effecten van maatregel 9, *10% roerende voorheffing op liquidatieboni* en van maatregel 3, *Vrijstelling van belastingverhoging indien geen of onvoldoende voorafbetalingen* zijn ter informatie opgenomen.

4 Berekening van de effecten van de maatregelen

Op basis van de gegevens uit de tabellen A1-A8 worden de effecten van de maatregelen berekend volgens de berekeningswijzen die in de technische kaarten van het *Rapport betreffende de evaluatiemethode* zijn vermeld. Om rekenfouten uit te schakelen hebben de FOD Financiën en het Rekenhof onafhankelijk van elkaar de berekeningen uitgevoerd; de overeenstemming van de resultaten kon worden vastgesteld.

De berekeningen zijn te volgen op de rekenbladen B1 tot B5 die in bijlage zijn gevoegd.

B1 *Gemiddelde tarieven, opbrengst macro-economisch model, reële opbrengst*

Het gemiddeld verlaagd opklimmend tarief en het globaal gemiddeld tarief zijn berekend met de reëel vastgestelde belastbare grondslagen van aanslagjaar 2003 voor het ongewijzigde regime en die van aanslagjaar 2004 voor het nieuwe regime. Eveneens zijn hier reeds twee elementen van $Diff_{basis}$ berekend: de opbrengst in ongewijzigd regime volgens het macro-economisch model en de reële opbrengst aanslagjaar 2004.

B2 *Tariefeffect*

Het belangrijkste gedeelte van dit effect wordt bekomen door op de reële belastbare grondslagen per schijf van het aanslagjaar 2004 het verschil tussen oud en nieuw tarief toe te passen. Deze term is dus exact te berekenen.

B3 *Effecten maatregelen hervorming*

De tabellen geven per maatregel de berekeningswijze, de grondslagverhoging (-verlaging) en het effect uitgesplitst over verlaagd opklimmend- en basistarief, en het totale effect. De maatregel 6 *Kasgeldvennootschappen* heeft voor het aanslagjaar 2004 nog niet geleid tot effectieve inkohierungen, waardoor nog geen resultaat kan worden opgetekend. Uit vorige aanslagjaren is gebleken dat het jaar van inkohiering gemiddeld 2,5 jaar later is dan het aanslagjaar. Het bestrijden van kasgeldvennootschappen heeft eveneens ontradende effecten die de belastbare grondslag van het aanslagjaar 2004 gunstig kunnen beïnvloeden.

⁷ Die bronnen worden vermeld in de technische kaarten van het *Rapport betreffende de evaluatiemethode*.

Voor maatregel 12 *Aanpassing DBI-stelsel* is geen uitsplitsing over tarieven mogelijk omdat het bedrag van de DBI-af trek in ongewijzigd regime is vastgesteld met het macro-economisch model waarin enkel met totale grootheden wordt gewerkt. Op het verschil tussen de DBI-af trek in ongewijzigd regime en in nieuw regime wordt het globaal gemiddeld tarief toegepast.

B4-B5 Effecten maatregelen buiten hervorming

De effecten worden tweemaal berekend, eens met toepassing van het nieuwe tarief (voor $\text{Diff}_{\text{basis}}$) en eens met het tariefverschil (voor $\text{Diff}_{\text{detail}}$). De structuur van de tabellen is dezelfde als die van blad B3.

Uit de resultaten van de effectenberekeningen blijkt dat voor de evaluatie van de neutraliteit drie maatregelen van overwegend belang zijn: de tariefverlaging, de aanpassing van het afschrijvingsstelsel en de aanpassing van het DBI-stelsel. Laatste twee maatregelen vertegenwoordigen 97,06% van de effecten van de belastingverhogende maatregelen. De aanpassing van het afschrijvingsstelsel (29,48%) heeft een kleiner aandeel dan de aanpassing van DBI-stelsel (67,58%)⁸, waarvan het effect (1.360.212.147 euro) nagenoeg het tariefffect (1.361.223.343 euro) evenaart.

Voorzichtigheid is wel geboden met de afweging tussen de drie maatregelen. Want waar voor de tariefverlaging en de aanpassing afschrijvingsstelsel de berekende effecten als nauwkeurig of veilig kunnen worden beschouwd⁹, is dat minder het geval voor de aanpassing van het DBI-stelsel. Bovengenoemde verhoudingen gelden enkel wanneer de DBI-af trek in ongewijzigd regime de richtwaarde uit het macro-economisch model aanneemt (17.359.270.665 euro). Het betrouwbaarheidsinterval¹⁰ voor deze DBI-af trek is echter vrij breed (90% - 110% van de richtwaarde), en het effect van de DBI-maatregel is zeer gevoelig voor variaties van die grootte.

Bvb. wanneer deze DBI-af trek 90% van de richtwaarde bedraagt dan belooft het effect nog maar $(90\% \times 17.359.270.665 - 13.787.851.273) \times 38,09\% = 699.139.026$ euro, i.e. slechts 51,4% van 1.360.212.147 euro.

5 Invloed van de DBI-af trek in ongewijzigd regime

Omdat de impact van de DBI-maatregel zo groot is en dit effect in sterke mate afhangt van de DBI-af trek in ongewijzigd regime (hierna aangeduid als DBI_{bo}), is een correcte inschatting van deze grootte van doorslaggevend belang voor de evaluatie van de budgettaire neutraliteit.

Het probleem is evenwel dat voor de meting van DBI_{bo} maar één methode beschikbaar is. Zoals gesignaleerd in het *Rapport betreffende de evaluatiemethode*¹¹ is de berekeningswijze die in de *ex-ante* evaluatie was vooropgesteld niet bruikbaar gebleken. Bijgevolg restte enkel de meting van het macro-economisch model¹². Wel werd overwogen te indicatieven titel het DBI-effect ook eens te berekenen met i.p.v. de DBI_{bo} -waarde van het macro-economisch model de reëel vastgestelde DBI-af trek van het aanslagjaar 2003, het laatste jaar vóór de

⁸ In de *ex-ante* evaluatie lag de verhouding andersom.

⁹ Zoals hierboven werd gezegd is het tariefffect exact te berekenen en voor het effect van de aanpassing afschrijvingsstelsel is al een veiligheidsmarge van 30% ingebouwd.

¹⁰ Interval waarbinnen de werkelijke waarde ligt met een waarschijnlijkheid van 95%. Hoe breder het betrouwbaarheidsinterval hoe minder nauwkeurig de meting is.

¹¹ Zie daarover de technische kaarten, blz. 27.

¹² Waar de DBI-af trek meespeelt bij de berekening van de belastbare grondslag in ongewijzigd regime.

hervorming. Die optie is echter verlaten omdat het aanslagjaar 2003 atypisch is: tegen de lange termijntendens in die gestaag stijgend is, daalt de DBI-af trek in dat jaar¹³.

Om die reden is overigens het aanslagjaar 2003 ook geweerd uit de historische gegevensreeksen (1986-2002) die bij het opstellen van het macro-economisch model werden gehanteerd. Deze reeksen stoppen wat de DBI-af trek in ongewijzigd regime betreft dus onherroepelijk bij aanslagjaar 2002, aangezien voor 2004 en volgende aanslagjaren nooit nog een reële waarde van de DBI-af trek in ongewijzigd regime zal kunnen worden vastgesteld. De ramingen van het macro-economisch model voor aanslagjaren na 2004 zullen door die toenemende tijds kloof onvermijdelijk aan betrouwbaarheid inboeten.

Een tweede moeilijkheid is dat de grootheid DBI_{bo} optreedt zowel in de berekening van $Diff_{basis}$ als van $Diff_{detail}$ ¹⁴. Wanneer er maar één meetwaarde van DBI_{bo} beschikbaar is dan figureert dit zelfde bedrag in de berekening van $Diff_{basis}$ en $Diff_{detail}$ en zijn de twee metingen van de budgettaire neutraliteit op dit punt niet onafhankelijk van mekaar. Voor een hogere meetwaarde van DBI_{bo} nemen $Diff_{basis}$ en $Diff_{detail}$ met een zelfde bedrag toe; voor een lagere DBI_{bo} nemen beide gelijk af. Anders gezegd: de grootheid DBI_{bo} gedraagt zich als een onafhankelijke variabele die in gelijke mate de waarde van $Diff_{basis}$ en $Diff_{detail}$ bepaalt.

Daartegenover staat dat, afgezien van de grootheid DBI_{bo} , een controle mogelijk is van de overeenstemming tussen het macro-economisch model en grootheden afgeleid uit gegevens van de aangiften. De belastbare grondslag in ongewijzigd regime exclusief de DBI-af trek (aangeduid als C_o) kan immers worden uitgedrukt in grootheden als de reële belastbare grondslag, de DBI-af trek nieuw regime, die op de aangiften berusten. De C_o -waarde bekomen met het macro-economisch model kan zodoende worden geconfronteerd met de berekende waarde volgens de formule. (zie blad **B6**, de afleiding van de formule en berekening van C_o)

Zoals blijkt is de overeenstemming bijzonder goed: het macro-economisch model geeft voor C_o de waarde 36.136.398.028 euro tegenover de formule 35.754.933.509 euro; de relatieve afwijking bedraagt slechts 1,07%.

Uit het voorgaande kunnen twee voor de evaluatie belangrijke conclusies worden getrokken:

- omdat macro-economisch model en “aangiftegrootheden” goed overeenstemmen zullen de metingen van $Diff_{basis}$ en $Diff_{detail}$ vergelijkbare resultaten opleveren; bij gevolg is een evaluatie van de neutraliteit mogelijk;
- de waarden van $Diff_{basis}$ en $Diff_{detail}$ hangen in gelijke mate af van de meetwaarde DBI_{bo} .

6 Resultaten van de toetsingen: $Diff_{basis}$ en $Diff_{detail}$

$Diff_{basis}$ en $Diff_{detail}$ die elk het verschil voorstellen tussen de opbrengst in nieuw regime en in ongewijzigd regime, worden berekend volgens de formules uit het *Rapport betreffende de evaluatiemethode* (blz. 13). De berekeningen en de resultaten zijn voorgesteld op bladen **B7** en **B8**.

¹³ De administratie had geen verklaring voor dit fenomeen. Anderzijds is die daling zeer waarschijnlijk eenmalig, want een indicator als het positief resultaat (code 060), die een zelfde patroon vertoont als de DBI-af trek, sluit voor aanslagjaar 2004 opnieuw aan bij de stijgende lange termijntendens.

¹⁴ Zie de berekening van B_o (blad A7) en de berekening van B^+ (blad B3).

In eerste instantie zijn $\text{Diff}_{\text{basis}}$ en $\text{Diff}_{\text{detail}}$ berekend met de richtwaarde voor DBI_{bo} die het macro-economisch model opgeeft (17.359.270.665 euro). De resultaten blijken vergelijkbaar en positief: $\text{Diff}_{\text{basis}}$ en $\text{Diff}_{\text{detail}}$ bedragen respectievelijk **+421.937.476** en **+585.199.454** euro. In relatieve termen uitgedrukt bedraagt de toename van de opbrengst t.o.v. de opbrengst in ongewijzigd regime resp. **5,90%** en **8,18%**.

Zoals hierboven is uiteengezet hangt het resultaat in sterke mate af van de waarde van DBI_{bo} en is het betrouwbaarheidsinterval voor deze grootheid vrij breed (90% - 110% van de richtwaarde). Daarom zijn voor verschillende waarden van DBI_{bo} (stapsgewijs toenemende percentages van de richtwaarde) binnen het betrouwbaarheidsinterval de overeenkomstige waarden van $\text{Diff}_{\text{detail}}$ evenals van de relatieve toename van de opbrengst [$\text{Diff}_{\text{detail}} / (\text{B}_0 \times t_0)$] berekend¹⁵.

Het blijkt dat voor de ondergrens van DBI_{bo} er net geen neutraliteit wordt bereikt¹⁶, voor de bovengrens ligt de opbrengst in nieuw regime zowat 19% hoger dan in ongewijzigd regime. Bijna over het gehele interval van DBI_{bo} genomen is het resultaat dus positief. Dat de relatieve toename van de opbrengst varieert van 0% tot 19,20% toont aan hoe gevoelig het resultaat is voor wijzigingen van de grootheid DBI_{bo} .

Dezelfde toename is telkens ook berekend in termen van de tariefmarge, dit is het verschil tussen het globaal gemiddeld tarief in het regime van de hervormingswet en het (lagere) globaal gemiddeld tarief waarbij de neutraliteit wordt bewaard.

De marge wordt berekend volgens de formule: $\text{marge} = \text{Diff}_{\text{detail}} / \text{B}_n$ (meeropbrengst gedeeld door de belastbare grondslag in nieuw regime). Voor de richtwaarde van DBI_{bo} bedraagt ze 2,49%.

Ten aanzien van de gunstige resultaten, in het bijzonder die welke bekomen worden voor DBI_{bo} -waarden boven de richtwaarde past wel enige omzichtigheid. Ze zijn immers bekomen met de uitslag van de meest nauwkeurige maar ook de meest positieve toetsing ($\text{Diff}_{\text{detail}}$). Bovendien blijft het toch mogelijk (weliswaar met een waarschijnlijkheid van slechts 5%) dat de werkelijke waarde van DBI_{bo} buiten het betrouwbaarheidsinterval van het macro-economisch model ligt.

7 Besluit

De dubbele toetsing van de budgettaire neutraliteit voor het aanslagjaar 2004, toestand op 30 juni 2005, die werd uitgevoerd op basis van de gegevens van de administratie en van de uitslagen van het macro-economisch model heeft vergelijkbare en positieve resultaten opgeleverd. Volgens het meest nauwkeurige van die resultaten bedraagt de relatieve toename van de opbrengst t.o.v. de opbrengst in ongewijzigd regime 8,18%.

Dit positieve resultaat is voor een overwegend deel toe te schrijven aan het effect van de belastingverhogende maatregel *Aanpassing van het DBI-stelsel* en hangt zodoende in grote mate af van de grootheid *DBI-af trek in ongewijzigd regime*. De in aanmerking genomen waarde van deze grootheid is door het macro-economisch model bepaald maar heeft een vrij breed betrouwbaarheidsinterval. Toch blijft het resultaat voor bijna het gehele betrouwbaarheidsinterval positief.

¹⁵ Zoals is aangekondigd in het *Rapport betreffende de evaluatiemethode* wordt bij de uiteindelijke beoordeling het resultaat $\text{Diff}_{\text{detail}}$ in aanmerking genomen omdat het verondersteld wordt het meest nauwkeurig te zijn.

¹⁶ Het resultaat wordt positief vanaf een DBI_{bo} -waarde die gelijk is aan 91,15% van de richtwaarde.

Men kan dus concluderen dat vrijwel zeker minstens budgettaire neutraliteit wordt bereikt en dat het resultaat zeer waarschijnlijk positief is. Voor de relatieve toename van de opbrengst kunnen waarden tot 8,18% als tamelijk veilig worden beschouwd. Nog gunstiger prognoses, die boven de richtwaarde van het macro-economisch model liggen, zouden voorzichtigheidshalve moeten worden bevestigd door meer metingen.

In dat verband dient evenwel te worden opgemerkt dat huidige evaluatie voor het aanslagjaar 2004 als definitief en eenmalig moet worden beschouwd. Evaluaties voor volgende aanslagjaren zijn immers slechts zinvol als vooraf vaststaat dat ze minstens even betrouwbaar zijn en dat ze betrekking hebben op dezelfde stand van de fiscale wetgeving.

Dat is niet het geval. Vooreerst wordt zoals reeds is aangehaald de raming van de DBI-aftrek (en van de opbrengst) in ongewijzigd regime met het macro-economisch model na aanslagjaar 2004 minder en minder betrouwbaar. Daarbij komt dat het DBI-stelsel inmiddels werd gewijzigd door de wetten van 15 december 2004 en van 2 mei 2005. Bijgevolg zou ook de reëel waargenomen DBI-aftrek niet meer vergelijkbaar zijn met die van het regime van de hervormingswet.